

Truy xuất nguồn gốc bằng dữ liệu số "Hộ chiếu xanh" để sầu riêng Việt Nam chinh phục thị trường toàn cầu

08:48 30/12/2025

Trong bức tranh xuất khẩu nông sản năm 2025, sầu riêng đã khẳng định vị thế "vua trái cây" khi đóng góp gần 50% tổng kim ngạch xuất khẩu rau quả cả nước. Với dự báo đạt khoảng 4 tỷ USD trong tổng số 8,59 tỷ USD giá trị xuất khẩu toàn ngành, sầu riêng không chỉ là mặt hàng mang lại lợi nhuận cao mà còn là mũi nhọn chiến lược trong cán cân thương mại.

Mình bạch truy xuất nguồn gốc để sầu riêng bước ra thế giới

Tuy nhiên, để duy trì sự phát triển bền vững và thoát khỏi cái bóng "tăng trưởng theo lượng", ngành hàng này đang bước vào một cuộc cách mạng về minh bạch thông tin thông qua Hệ thống truy xuất nguồn gốc nông sản vừa được Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn công bố.

Thực tế cho thấy kỷ nguyên bán hàng dựa trên uy tín cá nhân hay kinh nghiệm truyền miệng đã lùi xa, nhường chỗ cho quản trị chuỗi bằng dữ liệu số. Bài học từ những đợt kiểm soát dư lượng hóa chất gắt gao trước đây đã buộc các doanh nghiệp Việt Nam phải tiêu chuẩn hóa quy trình để giữ vững thị trường Trung Quốc, đồng thời tạo đà cạnh tranh sòng phẳng với Thái Lan. Theo ông Đặng Phúc Nguyên là Tổng thư ký Hiệp hội Rau quả Việt Nam, việc siết chặt chuẩn đầu vào không chỉ là yêu cầu kỹ thuật mà còn là cách xây dựng niềm tin bền vững với các đối tác quốc tế. Đặc biệt khi Tổng cục Hải quan Trung Quốc thắt chặt danh mục kiểm soát dịch hại, việc minh bạch hóa hành trình của trái sầu riêng đã trở thành điều kiện tiên quyết để thông quan.

Điểm đột phá trong công tác quản trị ngành hàng là việc triển khai thí điểm Hệ thống truy xuất nguồn gốc từ ngày 1/1/2026 đến hết tháng 6/2026. Hệ thống này ứng dụng công nghệ định danh sản phẩm bằng eID và chữ ký số, tích hợp tem xác thực điện tử của Bộ Công an với các chuẩn QR, NFC hoặc RFID. Thông qua thao tác quét mã đơn giản, người tiêu dùng tại Trung Quốc, Mỹ hay Châu Âu có thể tra cứu toàn bộ nhật ký từ vùng trồng, quá trình chăm sóc, thu hoạch cho đến khâu đóng gói và kiểm nghiệm. Sự minh bạch tuyệt đối này chính là ngôn ngữ chung giúp xóa bỏ rào cản thị trường và ngăn chặn gian lận thương mại ngay từ gốc.

Việc áp dụng truy xuất nguồn gốc còn giúp chuyển dịch mô hình kinh tế từ tăng trưởng chiều rộng sang chiều sâu. Một trái sầu riêng có "danh tính" rõ ràng sẽ được định giá dựa trên tiêu chuẩn chất lượng và độ an toàn thay vì chỉ dựa vào cân nặng đơn thuần. Đây là chìa khóa để sầu riêng Việt Nam thâm nhập sâu hơn vào các thị trường khó tính như EU, Nhật Bản hay Hàn Quốc, nơi người mua sẵn sàng trả giá cao cho các sản phẩm minh bạch. Để hiện thực hóa mục tiêu này, doanh nghiệp cần tuân thủ 5 điều kiện cốt lõi gồm chuẩn hóa sản xuất quốc tế, quản trị vùng trồng bằng dữ liệu, kiểm soát dư lượng hóa chất, minh bạch từng lô hàng và tuân thủ tuyệt đối quy định của nước sở tại.

Hệ thống truy xuất nguồn gốc không chỉ bảo vệ quyền lợi người tiêu dùng mà còn là "vốn liếng mềm" giúp doanh nghiệp lớn mạnh và khẳng định thương hiệu quốc gia. Bộ trưởng Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn khẳng định sầu riêng chỉ là bước khởi đầu cho lộ trình số hóa toàn bộ các mặt hàng nông sản chủ lực. Khi mỗi sản phẩm đều sở hữu một "hộ chiếu thông tin" chuẩn mực, đường ra thế giới của nông sản Việt sẽ rộng mở hơn, mang lại giá trị gia tăng cao hơn cho người nông dân. Chặng đường phía trước tuy còn nhiều thách thức nhưng sự chủ động trong quản trị dữ liệu cho thấy ngành sầu riêng đang đi đúng hướng để biến niềm tin thành mặt hàng có giá trị cao nhất trên bàn đàm phán thương mại toàn cầu.

